

Materialkultur og religiøs betydning

Dette nummer af *Dansk Teologisk Tidsskrift* kredser på forskellig måde om forholdet mellem materialitet og religiøs betydning. Kunsthistorikeren *Thomas Lederballe Pedersen* lægger ud med en introduktion af nyere diskussioner af materialkulturens betydning i Apostlenes Gerninger. Det er velkendt, at Lukas beskriver evangeliets systematiske udbredelse fra Jerusalem over Lilleasien til Rom. Lederballe Pedersen tilføjer, at Lukas opfatter det romerske imperiums store net af offentlige veje som guddommelige anordninger for evangeliets udbredelse. Samtidig gør Lukas "vejen" til en central metafor for frelsen, hvorved Apostlenes Gerninger ikke blot bliver en apologi for kristendommen, men også for det romerske imperium. *Lars Albinus* tematiserer på samme måde spejlet som et artefakt, der skaber betydning. Men i Augustins *Bekendelser* er det ikke spejlet som en objektiv materialitet, der er afgørende, men derimod blikket ind i spejlet, der straks kastes tilbage mod beskueren selv. Den ydre verden kan ikke løse verdens gåde; løsningen må derimod findes i sjælen, om overhovedet. Dermed sker der hos Augustin en adskillelse mellem det ydre og det indre, alt imens hans tænkning forbliver præget af en transformeret erotik. Først efter sin omvendelse blev Augustins kærlighed forløst, samtidig med at han kunne genetablere det rette forhold til faderen og moder Monika. *Mads Peter Karlsen* viser, hvorledes denne kristne inderlighed bliver kritiseret af både Nietzsche og Foucault med deres teser om, at kristendommen ikke overvindes, når blot Gud erklæres død. Tværtimod flytter inderlighedens nisse med: i videnskaben som den strenge sandhedssøgen, i hverdagslivet som den stadige viljen til selvkontrol, og i psykoanalysen som den evindelige bekendelsestrang. Men som Žižek påpeger, er kristendommen måske mere radikal end som så: Korsets teologi bryder med faderautoriteten i sted for blot at internalisere lovens stemme. Også i diskussionen mellem den norske teolog *Asle Eikrem* og *Niels Henrik Gregersen* står forholdet mellem materialitet og betydning i centrum. Eikrem fremlægger et gennemtænkt forslag til en teoretisk videreudvikling af sidstnævntes program, "Dogmatik som samtidsteologi" (DTT 2008, 290-310). Begge er enige om, at kristendommen ikke bare beror på ord og tanker, men er funderet i liturgiske og kropslige praksisser. Men de adskiller sig i synet på, hvilke konsekvenser dette får for en forståelse af dogmatik som akademisk disciplin. Læs og døm selv!

Niels Henrik Gregersen